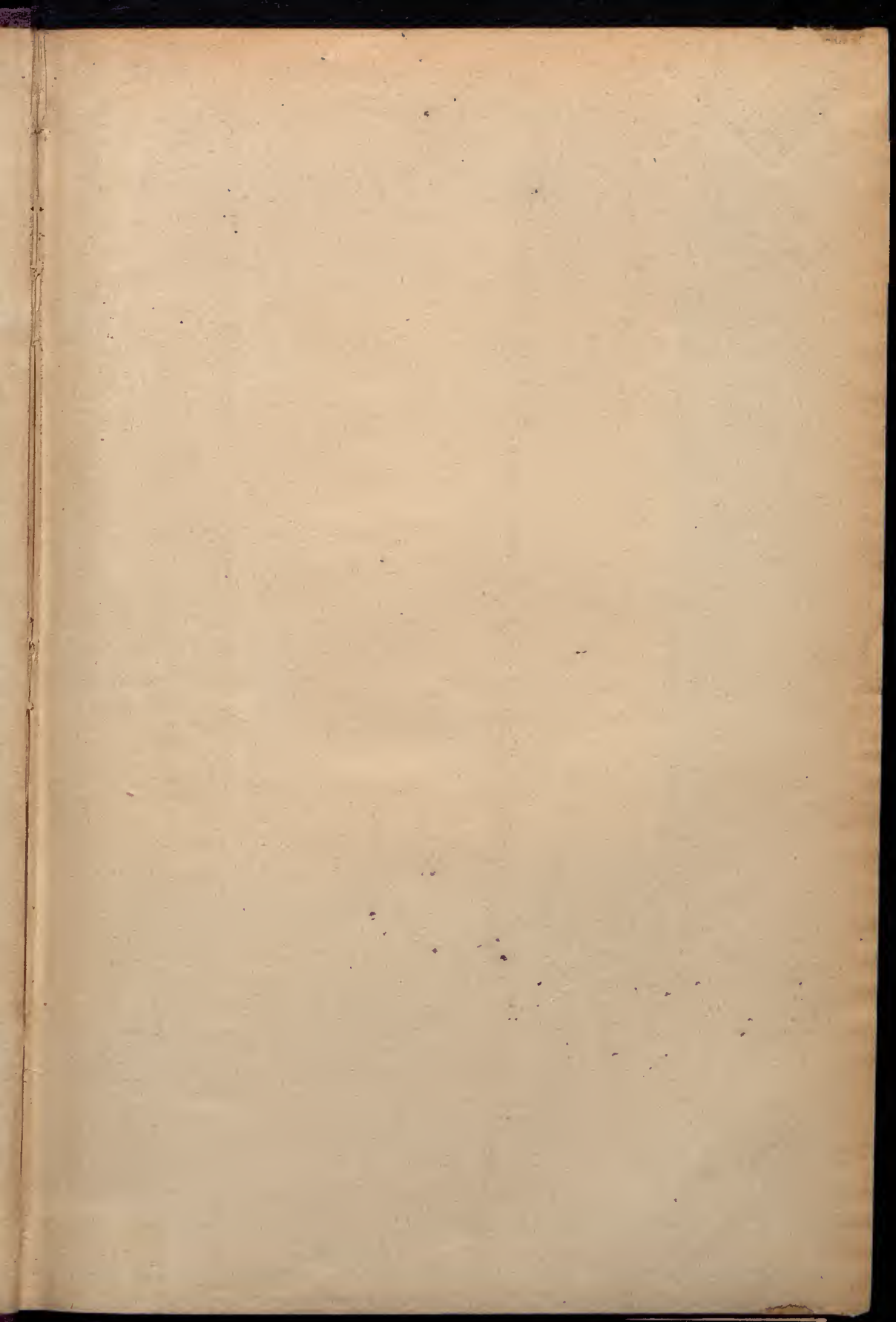

1068

1. III 6

Թիւ 1

1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1906

ՆԵՐՈՒ ԽՕՄԵ ԲԻՐԱԿՆԻ ՈՒՂՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
ԿԱՐԱՎԱՆ Ե ԴՐԱՄ շահիլ Առեւտրական թերթ
կարդալով
ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՇԻՆՆԵ Խաւան, Տպածոն, Մար-
մաշը եւ Շղարշը
ԱՌԵՏՐ. ԻՐԱՆԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Օրինական
Տրամադրութիւններ վաճառականներու մասին
ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԷՆ Առեւտրական լեզու. — Նոր
եւ ղիւրին մէջոտ
ԱՌԵՏՐ. ՀԱՇՈՒՍԿԱՂՈՒԹԻՒՆ. — Կըրկ-
նատոմարի արդիւնքը պարզ տոմարի հաշիւնե-
րով ձեռք բերուած
ՎԱՅԱՌԱՏՈՒՆԻ ԿԱՆՈՒՐԸ
Առեւտրական հաշիւները
Մեր պատասխանները
ԲԻՐԱԿՆԻ հաշուակալին հարցումները.

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ ՊԷՐՏԵՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԲԻԻՐԱԿՆ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

նորանոր և չահաւոր ասպարէզներ մատնանշել, արհեստներու պէտքն ու զգտակարութիւնը շեշտել, առեւտրական ձեռներեցութեան ոգին մշակել և գործի կեանքը ճանչցնել մեր ուսանողներուն:

ԲԻԻՐԱԿՆ ուրիշ ծառայութիւն մըն ալ պիտի մատուցանէ, հրատարակելով

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՌԵԻՏՐ. ԼԵԶՈՒՆ

սովորելու նոր և դիւրին մէթոտ մը, որով քիչ մը հայերեկն եւ քիչ մը ֆրանսերեկն կարդալ զիցցող ամէկ մարդ պիտի կրնայ քանի մը ամիսեկն սովորիլ Գերմաներեկն առեւտր. լեզուն:

ԲԻԻՐԱԿՆ ՏՄԱՐԵԿԱՆ 52 թիւին բաժնեգինն է 60 դր., ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 30 դր., ԵՌԱՄՍԵԱՅ 15, ՄԻԱՄՍԵԱՅ 5: Տարեկան 60 դր. ԿԱՆԽԻԿ վճարող պոլսեցի և գաւառացի ամէկ բաժանորդ իր տուած դրամին փոխարժէքը անմիջապէս պիտի ստանայ իբր նուէր ընդունելով

1. ՄԵՃԵԼԼԷ

Օսմ. քաղաքային օրինագիրք, ամէն քաղաքացիի համար պիտանի և անհրաժեշտ գիրք մը, թըղթակազմ, 5 հատոր, որ նախապէս կը ծախուէր 50 դր. և հիմա 30

2. ԱՅՅԱՔԱՐՏ

հարիւր հատ, մաքուր թուղթի վրայ, ընտիր տպագրութիւն 40

3. ԱԶԴ

Մինչեւ տասը տողէ բաղկացեալ ազդ մը ԲԻԻՐԱԿՆԻ մէջ տպել տալու իրաւունք, զորոյմի տուրքը մեր վրայ ըլլալով 20

60

Մեկեղէն և այցաքարտը Պոլիս յանձնելի են, այսինքն թըղթատարի ծախքը մեր վրայ չէ: Սնունք որ կը փափաքին Մեկեղէի հինգ հատորները միասին կիսակաշի կազմուած ստանալ, պարտաւոր են հինգ դր. վճարել իբր կազմողչէք: Թղթակազմին համար ո և է վճարում չկայ:

* * Այս երեք նուէրները անմիջական կերպով ստանալէ ետքը, ամէն բաժանորդ յաջորդաբար և կանոնաւորապէս պիտի ընդունի նաեւ ԲԻԻՐԱԿՆԻ տարեկան 52 թիւերը, որոնք աւելի քան 1200 երեսէ բաղկացեալ ստուար հատոր մը պիտի կաղմեն:

Ապառիկ յանձնարարութիւններ չեն գործադրուիր

* * ԲԻԻՐԱԿՆ առեւտրական չաբաթաթերթին իմբատագրուած և վարչութեան վերաբերեալ գործերու համար

ԴԻՄԵԼ

ՍԻՄՈՆ ԶԷՕՄԼԷՔՃԵԱՆԻ

ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ Տպարանը

Պապը Ալի ճատտէսի, Կ. ՊՈԼԻՍ

Բ Ի Ի Ր Ա Վ Ն

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԶԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

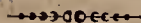
Ի. Գ. ՏԱՐԻ

1 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1906

ԹԻԻ 1

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԲԻԻՐԱՎՆ»Ի ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Անոնք որ կարդացած են Առաջնորդ Վանառականացի
Երկու հատորները և Մանգումի Դշ. օրերու Առեւտրական
Կեսանքը, գիտեն թէ Բիւրակնը հրատարակողներուն նպա-
տակն է իրենց աշխատութեան համեստ բաժինը հատու-
ցանել վաճառականական ու ճարտարարուեստական գիտու-
թեանց ծաւալման, որուն իր բարձր հոգածութիւնը շնոր-
հած է մեր Օգոստոսիառ Վեհապետը, իր երկրին զարդաց-
ման ու իր միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակներուն բարօ-
րութեան ու բարեկեցութեան համար:

Օսմանեան լայնածաւալ երկիրը, զոր Բնութիւնը իր ա-
մէնէն չքնաղ բարիքներով օժտած է, հարստութիւններու
անսպառ աղբիւր մը կ'ընծայէ, որմէ ամէն քաղաքացի կըր-
նայ օգտուիլ առեւտրական գիտութեանց հմտանալով:

Ահա՛ այդ հմտութիւնն է զոր Բիւրակն առեւտրական
չարթաթերթը առաջադրած է հաղորդել իր սիրելի ըն-
թերցողներուն, տիեզերահաջակ տնտեսագէտներու աշխա-
տասիրութիւններէն օգտուելով:

Բիւրակնի նպատակը պարզելէ ետքը, հետեւեալ հեղինակաւոր անձնաւորութեանց կը թողունք խօսիլ. անոր օգտակարութեան վրայ. —

Մեծարգոյ Սիրելի .

Արհեստից պէսքը շարունակ փարոգած եւ դաստիարակութիւնը անոր համաձայնեցնելու հարկը զգացուցած ասեմս, առեւտրի եւ վաճառականութեան աշխատքս ու պատշաճ կարեւորութիւնը տուած կ'ըլլամ միանգամայն եւ ա՛յս է որ սոռաւելապէս զնահատել կուտայ ինձ ձեր նպատակը եւ ձեր աշխատութիւնը. երբ խորհուրդ մըն աշխուժեցնելու չեմ դժուարիր, պիտի յանձնարարեմ իբր կարեւորագոյն գործ մը մեր վարժարաններուն բարձրագոյն դասարաններուն յարմար հրատարակութիւն մը յօրինել: Որով նախակրթարաններէ շուկայ անցնելու սահմանեալ դասակարգը իւր վիճակին յարմար հմտութիւններով օժտուած զննուի: Աստուած օրհնէ ամեն աշխատասերները եւ աշխատաւորները, եւ մանաւանդ անոնք որ ժողովրդեան գործի տէր եւ գործնական մարդ լինելուն կը նպաստեն: Կար եւ գորութիւն, յարատեւութիւն եւ արդիւնաւորութիւն մաղթելով, մնամ սիրելութեանդ աղօթարար,

ՊԱՏՐԻԱՐԷ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՄԱՆՆԱԲԻՍ. ԱՐԲՍՊԵՍԿԱՊՈՍ

Ուշադրութեամբ կարդացի ձեր պատրաստած գործը եւ առանց վերապահութեան կրնամ ըսել որ ա՛յս աստիճան գործնական քննութեամբ յղացուած գործ մը չէի տեսնէր դեռ: Բո՛ւն առեւտրական կեանքն է որ կը տեսնուի հոն, տեսնալ մը անկանոնութեան մէջ որ սակայն անոր իսկութիւնն է: Հետեւապէս ասանկ հրատարակութիւններու մասին պահանջող ու դժուարահամ ըլլալուս չափ զմեզ կը շնորհաւորեմ:

ԳԻՐԴՈՐ ԶՕՀԲԱՊ

Monsieur,

Le commerce tend de plus en plus à occuper parmi les nations la place importante qui lui appartient. N'est-il pas reconnu que plus un pays est commerçant et plus il est riche? Les moyens de communications augmentent chaque jour, l'industrie se développe, et par suite de la concurrence acharnée qui existe dans tous les commerces, les bénéfices deviennent de plus en plus restreints.

La profession du commerçant devient donc de plus en plus difficile. Comment donc, dans cette lutte économique, tenir une place honorable et lucrative? — Par une connaissance complète de sa profession, et cette connaissance embrasse une quantité considérable de choses : Connaissance des marchandises, des lieux de production, des moyens de transport, des prix de revient, des facilités de vente, des délais à accorder aux acheteurs, du crédit qu'il méritent, des conditions de banque, de la comptabilité, de la correspondance commerciale etc. Par la pratique le commerçant apprend évidemment beaucoup de choses; elle suffisait autrefois, mais de nos jours elle est insuffisante. Le futur commerçant doit apprendre d'une manière théorique ce qu'il aura plus tard à mettre en pratique.

C'est donc rendre un grand service aux commerçants arméniens que de mettre à leur disposition un ouvrage de valeur, dans lequel ils pourront trouver les nombreux renseignements, qui leur seront nécessaires dans le commerce de chaque jour.

Tel est le but poursuivi par vous. J'espère que beaucoup de commerçants apprécieront comme il le mérite le livre qui leur est présenté.

J. MARCHAL

Professeur à l'Ecole Supérieure de
Commerce et expert comptable près
le tribunal de commerce de Lyon

Որքան ժամանակս ներած է ձեր առեւտրական հրատարակութիւնները կարգալու, հոն օգտակար տեղեկութիւններ գտած էմ միշտ: Մերինակի համար, օրէնքներու մասին բացատրութիւններ տուած էք, որոնք թերեւս ոմանք կարծեն թէ առեւտրական կիանքի չեն վերաբերիր: Բայց ձեր կարծիքը, աւելի ճիշդ է: Ամէն վաճառական գիտնալու է օրինաց գէթ ընդհ. սկզբունքները: Մեծ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլաք, եթէ օրինակներով եւ առանց վերացական բարոյախօսութեան, զործի մէջ ուղղութեան եւ արդարութեան առաւելութիւնները ցոյց տաք: Ջատագովեցէք իմաստութիւնը, աշխատասիրութիւնը եւ ծուլութեան, գեղիւնութեան եւ չափէն աւելի սեծ գործերու ձեռնարկելու վտանգները մէջտեղ դրէք զործնական ապացոյցներով: Սորվեցուցէք յարգել տրուած խօսք մը, ա՛յնքան որքան կը յարգեն պարտամորճակի մը տակ դրուած ստորագրութիւն մը եւ վերջապէս այս կարգի առեւտրական առողջ սկզբունքներ բարոյեցէք եւ ընթերցողաց օգտակար ըլլալու նպատակնուղ մէջ լաւ կը յաջողիք, որու գտնուելով բարեմաղթու:

Մնամ ձերդ

Յ. Ս. ԹԱՎԵՍՆԱՅԱՆ

Առաջնորդ Վաճառականացի մասին կեդր. Ուսումնական Սորհրդոյ մատուցուած տեղեկագրէ մը կը քաղենք հետեւեալ տողերը. —

Գործը ինքնին շահեկանութենէ զուրկ չէ եւ հեղինակը պիտի կրնայ կարեւոր պակաս մը լնուլ այդու, երբ յաջողի իրովին գործադրել իր գծած ծրագիրը: Բաւական օգտակար ծանօթութիւններ կան հոն վաճառականութեան հետամուտ անձանց, գրագիրներու, մեր տարական նախախրարանաց բարձրագոյն դասընթացի ուսանողաց եւ նոյն իսկ օրջանաւարտներու համար, որոնց մանաւանդ արդիւնաւոր սաստիկ մը կրնայ ըլլալ սոյն հրատարակութիւնը: Հետեւաբար Պատ. Ուսմ. խորհուրդդ անոր ընթերցումը յանձնարարելով Հայ վարժարանաց բարձր. դասընթացի ուսանողաց, իմ կարծեօք, օգտակար յանձնարարութիւն մը ըրած կրնայ նկատուիլ:

ԲԱՐՍԵՂ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

(ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ)

Այս բոլոր ներողամիտ զնահատումները անշուշտ խրախոյս մը պիտի ըլլան մեզ համար, աւելի եռանդով աշխատելու մեր ստանձնած գործին մէջ:

ԱՐՏԱՇԷՍ ԴԱՎԹԵՔՅԱՆ

ՍԻՄՈՆ ԶԷՐԵԼԷՔՅԱՆ

ԿԱՐԵԼԻ Է ԴՐԱՄ ԾԱՀԻԼ

Առևտր. Գիրք կամ Հանդես
Կարդալով

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԻԸ ԱՌԱՏ՝

ՄԱՐԴԵՐԸ ՍԱԿԱԻ

ՀԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ԲՐՕՖԵՍՈՐՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

Ձեռ գիտեր Թէ վաճառականի մը աւելի
ո՞վ պէտք ունի մշակուած ու զարգացած մտքի:
Կէ՛թԹէ:

Անհատական յաջող դործեր ընդհանուր վաճառականու-
թեան վիճակը դատելու համար ստուգանիշ մը չեն կրնար
ըլլալ: Վաճառականութիւնը իր տիեզերական ամբողջու-
թեան մէջ քննողը աննպաստ երեւոյթներու հանդիսատես
կ'ըլլայ:

«Գործի մեջ յաջողելու նամբայ մը գտնելը՝ շուկայի նա-
բան գտնելու չափ դիւրին է», ըսած են: Թերեւս ատեն մը
այդպէս ըլլար: Այդ ըսողները թո՛ղ դան տեսնեն հիմա թէ
ո՞ր ատիւճան դժուարացած է այդ ճամբան, ուր շատ քիչեր
իրենց առեւտրական բովանդակ դործունէութիւնը ստուե-
լով հանդերձ հազիւ կրնան կանգուն մնալ: Անդին կայ
ստուար թիւ մը, որոնց համար վաճառականութիւնը իր
մանուածոյ դարձուածքներով և դժուարութիւններով ան-
տանելի բեռ մ'է եղած, ու ա՛լ աւելի պիտի ըլլայ,
որքան շատնան հաղորդակցութեան միջոցները և յարա-
բերութիւնները:

Հաղորդակցութիւնները երբ այսքան դիւրացած չէին, վաճառականը բաղդատարար լուսադոյն վիճակ մը ունէր։ Իրա՛ւ, անձուկ սահմանի մը մէջ կը գործէր, բայց քիչ յոգնութեամբ կը շահէր։ Քանի մը արհեստակից միայն ունէր իբր մրցորդ։ Գործի մէջ յաջողելու համար քիչ մը դրամ, քիչ մ'ալ վարժութիւն կը բաւէր։ Յարաբեր լթեան միջոցներուն շատնալուն հետեւանքով, վաճառականը այժմ ամբողջ աշխարհքը ունի իբրեւ առեւտրական ասպարէզ և բոլոր աղղերն ունի իրեն դէմ մրցակից ու ակոյեան։ Գործերն ու շահերը շատ մեծ են հիմա, բայց յաջողութիւնն ալ խիստ դժուար է։ Վաճառականութիւնը բոլոր հրապարակներու մրցակիցներուն միջեւ գոտեմարտ մ'է եղած, որուն մէջ յաջողիլը դիւրին գործ չէ։ Վաճառականութիւնը միայն մըրցումին դէմ չէ որ կը պայքարի հիմա, այլ անկէ ո՛չ նուազ ծանրակշիւ պարագայ մ'ալ կայ։ Կարգ մը ընկերաբաններ կը պնդեն արդէն թէ՛ դիւրակեցութիւնը ընդհանրացնելու համար պէտք է արտադրողն ու սպառողը կարելի եղածին չափ իրարու մօտեցնել եւ անոնց միջեւ դառնաճ միջնորդները, այսինքն վաճառականները, կարելի եղածին չափ մէկդի ընել։ Հաղորդակցութեան ու յարաբերութեան դիւրութիւնները անուղղակի այս նպատակին ալ ծառայած են։ Հիմակ ամէն երկրի գլխաւոր կեդրոններուն մէջ արտադրողն ու սպառողը սկսած են տակաւ իրարու մօտենալ։ Մշակին, ճարտարագործին ու սպառողին միջեւ գործող միջնորդներուն թիւն ու տեսակը զգալաբար կը պակսի։

Միեւնոյն երեւոյթը մեր մէջ ալ չե՞նք տեսներ։ Ռ՞ւր են մեր առեւտրական հրապարակին երբեմնի օտաճիները, տեղաւորները, ինչի՞ արդիւնք են քրանզիքը ու նմանօրինակ գործառնութիւնները։ Ի՞նչ հետեւցենք ուրեմն ասիէ։ Վաճառականութիւնը միթէ այնքան անպէտ զբաղո՞ւմ մ'է, որուն ծառայութիւնները արժանի չըլլան վարձքի մը։ Առեւտրականները իրա՞ւ ուրեմն մակարոյծներ են, որոնք ի վնաս հանրութեան կ'ապրին, ինչպէս կը դաւանէին ԺԷ. դարու տնտեսագէտները։

Պատասխանը առեւտրականին գործունէութենէն կա-

խում ունի։ Առեւտրական մը եթէ իրրեւ դրամագլուխ միայն դրամը ունի, դոր կ'ուզէ շահագործել, հետեւելով նահապետական շաւիղներու, չի կրնար գործի այս տիեղերական պայքարին մէջ կանգուն մնալ։ Կրնայ գործել եւ փոքր շահ մը արտադրել, որ չի բաւեր իրեն, մինչդեռ սխալ քայլ մը ամբողջ իր առեւտրական գործը կրնայ տապալել։ Այս պայմաններու մէջ գործող վաճառականը իրաց բնական բերումը պիտի քաշուի հրապարակէն, որովհետեւ լոկ դրամով կարելի չէ մեծ շահեր ակնկալել։ Դրամը՝ առուստուրի մեջ գոյութեան, յաջողութեան հաստատուն նեցուկ մը չէ այլ եւս։ Իսկ անոնք որ կը յարատեւեն ու բարձր գիրքեր ալ կը գրաւեն ապօրէն ու անուղիղ միջոցներու գիմելով, վաճառքներ կեղծելով, չափեր նենգելով ևն., անոնց այս եղանակով ձեռք բերած արդիւնքը յաջողութիւն մը պէտք չէ նկատել։ Այս կարգի առեւտրականները իրապէս մահաբոյժներ են որոնց, հրապարակէն քաշուիլը օգտակար բան մը կ'ըլլայ անշուշտ։

Առեւտրականը իրական յաջողութիւն մը ապահովելու համար պէտք է օգտակարութիւն մը ունենայ և իր գոյութիւնն անհրաժեշտ ընելու համար պէտք է արտադրիչին ու սպառողին միջեւ արդիւնաւոր դեր մը կատարէ, ինչ որ դրամով չըլլար։ Իմացական դրամագլուխ, հմտալից ծանօթութիւններ պէտք են։ Առեւտրականին պաշտօնը լոկ վաճառքներու փոխանակութիւնը չէ այժմ։ Այդ գործողութիւնը մեծ շահ մը չարտադրեր այլ եւս։ Առեւտրականին դրամը հիմա ուժումնասիրել գիտնալ է թէ իր գործած շահանակին մէջ սպառող տարրը ինչ պէտք և ինչ ճաշակ ունի, որոնք գտնել է թէ այդ պէտքը ամէնէն աւելի ո՞ր ճարտարագործ երկրին մէջ կրնայ լաւագոյն ու դիւրագին պատրաստուիլ, մտածել փնտռել է թէ այդ արտադրութիւնները ինչ միջոցներով կրնայ աւելի աժան ու արագ տրամադրելի ընել սպառողին։ Նաեւ գիտնալու է թէ ինչ պայմաններով կրնայ շահաւոր ելլել այս գործառնութեանց մէջէն։ Մանուածոյ, բազմակնձիւ գործեր են ատոնք, որոնց մէջ յաջողելու համար դրամը լոկ ոչինչ կ'արժէ, իմա-

ցախան պաշար, գիտութիւնն կ'ուզէ, Գիտութիւնը հացի խնդիր է հիմա և ժամանակիս բոլոր ազգերուն հասոյթը գիտութեան տարածումին համար իրենց ըրած զոհողութիւններուն հետ ուղիղ կը համեմատի:

Դար մը առաջ, Գերմանիա առեւտրական տեսակէտով նշանակութիւն անգամ չունէր: Բրոքստրենու երկիրն էր, ինչպէս կը կոչէր Լորտ Բալմէրսթըն: Սակայն հարիւր տարիէ նուազ միջոցի մը մէջ Գերմանիա իր վարժապետներուն, իր իմացական մշակներուն շնորհիւ, այսօր բոլոր առեւտրական ազգաց մէջ ամէնէն ահարկու մրցակիցն եղած է, ու վաճառականութեան մէջ անվրէպ պիտի յաղթէ ամէնուն, ցորչալի ամէնէն գիտուն ազգն է: Գերմանիա նիւթական իր տկար վիճակին մէջ իսկ անհամար զոհողութիւններ ըրած, արհեստական բարձրագոյն կրթութեան համար միլիոններ ծախսած է և այդ զոհողութեանց պտուղն է որ այսօր հարիւրապատիկ կը քաղէ:

Տիեզերական այս կատաղի պայքարին մէջ յաջողութեան նժարը կը հակի այն կողմը որ ամէնէն աղէկ սպառազինուած է գիտութեամբ: Անձնական դրամը՝ արդի վաճառականութեան մէջ յաջողելու համար՝ խիստ սննչան դեր մը ունի: Արդիւնաւոր գործերու և շահաւէտ ձեռնարկներու համար անհատնում դրամ, անսահման վարկ կայ: Քռէտի Լիօնէի վարչական Ընդհ. Ժողովին մէջ նախագահը կ'ըսէր թէ « Այժմ դրամագլուխը առաս է, մաքրերը սակաւ են »: Արդարեւ շատ ճիշտ է: Հիմա դրամը չէ որ կը պակսի դործի ասպարէզին մէջ, այլ առեւտրական մեծ ու շահաւոր գործեր կամ զանոնք ստեղծելու և վարելու կարող ու լայնալիր հմտութեան և իմացական զարգացման տէր գործի մարդեր կը պակսին, դորս կարելի է կազմել առեւտրական լուրջ դաստիարակութեամբ միայն: Այս առեւտրական դաստիարակութիւնը պէտք է սկսիլ դպրոցին մէջ ու շարունակել դուրսը գիրքերով ու թերթերով:

Ասոր համար է որ կը կարծենք թէ Բիւրսկնի առեւտրական ծրագրով հրատարակումը կրնայ իր օգտակարութիւնը ունենալ մեր համայնքին համար:

Ի՞նչպէս կը շինեն

{	ԽԱՍԱՆ
	ՏՊԱԾՈՆ (Պաման)
	ՄԱՐԾԱՇԸ (Տիւրպէնտ)
	ԵՂԱՐԵԸ (Թիւլ)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

ԲԱՄԲԱԿԵՂԷՆԻ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ՎՐԱՅ

[ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ]

Հայ վաճառական մը, որ ասկէց քանի մը տարի առաջ առեւտրական գործերով Մանչէսթըր կը գտնուէր, տեղւոյն բամբակեղէնի մեծ գործարաններէն մէկուն այցելութիւն տալով, տեսակցութիւն մը ունեցած էր գործարանատիրոջ հետ։ Մեծահարուստ տարազագործը իր Ֆապրիկային մէկ անկիւնը, ջերմանոցի մը մէջ ախրօրէն ապրող բամբակենի մը ցոյց տալով, ըսած էր վաճառականին.

« — Մարդուն աննդեան չծառայող բոյսերուն մէջ ահա-
ւասիկ սա բամբակենին է ամէնէն արժէքաւոր նուէրը զոր բարին Աստուած չնորհած է մեզի » :

Վաճառականը այս խօսքին վրայ թեթեւ ժպիտ մը չկրնալով սլարտիկէլ, հարուստ գործարանատէրը այսպէս շարունակած էր.

ԲԱՄԲԱԿԻՆ ՓԱՌՅԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

« — Կը զարմանա՞ք, պարոն, երբ կ'ըսեմ ձեզի թէ բամբակենին մեծարժէք նուէր մըն է, զոր նախախնամու-
թիւնը չնորհած է մեզի։ Լա՛ւ ուրեմն, ըսէ՛ք ինծի թէ ո՞ր բոյսն է որուն մշակութիւնը նոյնչափ դիւրին ըլլայ որչափ բամբակենիինը եւ որուն արտադրութիւնը նոյնչափ տիեզե-
րական գործածութիւն մը ունենայ, ամէնէն այլազան ու

հրաշալի փոխակերպութիւններուն պատշաճի եւ միայն ինք՝ կարենայ հիւսելական բոլոր նիւթերուն, մետաքսին, բոճրդին, կանեփին ու վուշին տեղը բռնել: Ո՞ր բոյսն է որ ա՛յնքան մեքենաներու եւ բազուկներու աշխատութիւն կը հայթայթէ եւ ազդերու հարստացման ու բարգաւաճման կը սատարէ: Չկարծէք որ օդային խօսքեր են ասոնք: Ո՛չ: Մէկիկ մէկիկ հաստատեմ ու տեսէք: Նախ ըսի որ բամբակե-նիին մշակութիւնը շատ դիւրին է, եւ ի՞նչ ալ, այս բոյսին երեք տեսակները կ'աճին ու կը բազմանան ամէն տեղ ուր կլիման տաք է եւ կը նպաստէ իրենց պտղաբերութեան: Թէեւ բամբակենին չոր ու աւաղուտ հողերը կը սիրէ, բայց նորէն գրէթէ ամէն երկրի մէջ կ'աճի, սա տարբերութեամբ որ իր արտադրութիւնները նուազ գեղեցիկ ու առատ կ'ըլ-լան եթէ անպատտ պայմաններու մէջ գտնուին: Իսկ իր մշակումը ա՛յնքան քիչ գծուարութիւն ունի եւ ա՛յնքան քիչ ծախք կը պահանջէ որ մարդիկ գրէթէ միշտ բամբակի մը-շակութեամբ կ'զբաղին եւր նոր գաղթավայր մը հիմնեն: Արդարեւ ամբողջ աշխատութիւնը սա գործողութիւններէն կը բաղկանայ. — սերմը ցանել, տունկը մակաբոյժ խոտերէ պահպանել, երկու մէթը բարձրութեան հասնելուն պէս գա-դաթը կտրել, տարին երկու անգամ քաղել, բամբակի հա-տիկները դատել եւ անոնց ուրիշ նախնական պատրաս-տութեան մը, ծախել կամ գործածել: Նմանապէս անվիճելի է որ բամբակեղէնները, մարմաշէն (ֆիւլպենս) սկսեալ մինչեւ անկողնի ծածկոյնները եւ կերպասէն սկսեալ մինչեւ այն խառնուրդ անորանքները, որոնց մէջ բամբակը զանա-զան համեմատութիւններով կ'ընկերանայ մետաքսին, բուր-դին, կանեփին եւ վուշին, ա՛յնչափ ալյաղան ու տիեզերա-կան գործածութիւն մը ունին որ թերեւս աշխարհի վրայ չկայ երկիր մը, որուն ժողովրդոց զգեստին ու ճերմակեղէ-նին մէջ բամբակը իր մեծագոյն բաժինը չունենայ: Ըսի նաեւ որ բամբակը կրնայ հիւսելական ամէն նիւթերուն տեղը բռնել: Գիտեմ, պիտի ըսէք որ բամբակէ չըջաղգեստ մը թէեւ մետաքսեայ չըջաղգեստի մը ծառայութիւնները կը մատուցանէ, բայց անոր չափ գեղեցիկ չէ և մէրինոսի բուր-դէ շինուած չըջաղգեստի մը չափ չի պահպաներ ցուրտէն:

Բայց մէկզի ձգելով մետաքսէ կերպտսներուն անժխտելի փայլը եւ խոնաւութեան ու ցուրտի դէմ բուրդէ կերպաններուն պաշտպանողական յատկութիւնը, կրնանք ըսել որ բամբակը ամէն պարագայի մէջ կրնայ մետաքսին, վուչին ու կանեփին տեղը բռնել եւ օգտակարութեան կողմէ մէկ տեսակէտով միայն բուրդէն վար կը մնայ: Հիմա պիտի հաստատեմ վերջին ըսածս թէ բամբակը աճանքան մեքենաներու եւ բազուկներու աշխատութիւն կը հայթայթէ եւ ազգերու հարստացման ու բարգաւաճման կը նպաստէ: Տեսէք ուս վիճակագրական աշխատութիւնը, որ հրատարակուած է անգլիական կառավարութեան կողմէ: Այս հատորին մէջ գտնուած վաւերացողութեան կը հետեւի որ Անգլիա մէկ տարուան մէջ կ'սպառէ 3,830,000 հակ կամ 861,750,000 քիւօ բամբակ, ցամաքային եւրոպա՝ 4,576,000 հակ կամ 1,029,600, հագար քիւօ եւ Ամերիկա՝ 3,504,000 հակ կամ 788,400,000 քիւօ: Բամբակին ամէնէն յարգի տեսակը ճօրճիա ըսուածն է որ Սալանայի (ճօրճիա) եւ Չարլսդէնի (Հարաւային Քարոլին) միջեւ գտնուած փոքր կղզիներէն կուգայ եւ շատ նուրբ եւ ճկուն թելեր ունի, կակուզ եւ արծաթի պէս փայլուն ու ճերմակ: Թուրքիա գլխաւորապէս Մուսուլէն Հալէպ տարածուող ընդարձակ դաշտադէտիններու մէջ կը մշակէ բամբակը եւ տարին 12 միլիոն քիլոյէն աւելի կ'արտածէ 60 միլիոն դրո: արժէքով, Իր արտադրած բամբակը աղէկ է, միայն թելերը շատ երկար չեն եւ իրարու չեն նմանիր»:

**ԵՐԻՔ ԾԱՌՈՒՄ ԱՌԱՅ Է ԲԱՄԲԱԿԱՆԵՐՆԻ
ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒՆԵՍՔ**

Ամէնէն հին պատմաբաններու վկայութիւնները անվիճելի կերպով կը հաստատեն որ շատ հեռաւոր ժամանակներէ ի վեր բամբակէ հիւսուածոնները Հնդկաստանի ժողովրդոց հագուստը կը կազմէին: Հէրոդոտ կ'ըսէ որ Հնդիկները տեսակ մը բոյս կը մշակէին որ փոխանակ պտուղի, ոչխարին բուրդէն աւելի գեղեցիկ ու կակուզ բուրդ մը կ'արտադրէր: Միւս կողմէ, որովհետեւ նոյն պատմաբանը գիտել կուտայ

որ Բաբելաղցիք եւ Եդիպտացիք միայն բուրդէ, կանեփէ եւ վուչէ կտաւներ կը գործածէին, կը հետեւի որ այս վերջինները տեղեկութիւն չունէին բամբակէն կամ չէին գործածեր դայն, եւ թէ բամբակէ կերպասներու գործածութիւնը տակաւին դուրս ելած չէր Հնդկաստանի ավերէն: Քրիստոնէական թուականէն քիչ առաջ էր որ բամբակեղէնի շինութեան հետքերը կը գտնուին Պարսկաստանի եւ Եգիպտոսի մէջ եւ Միջերկրականի արեւելեան եզերաց վրայ: Բամբակէ հիւսուածոներու գործածութիւնը շատ ետքն էր որ տարածուեցաւ Հռոմի եւ Յունաստանի մէջ, վասնզի բամբակն ու բամբակէ կերպասները յիշատակող բոլոր հեղինակները աւելի իբր չնաչխարհիկ բանի մը վրայ կը խօսին քան թէ առեւտրական նիւթի մը վրայ: Ստուգիւ տարօրինակ է որ Հնդկական մուսլիմները (սիւլպէն) ա՛յնքան դարերու պէտք ունեցած ըլլան Եւրոպայի մէջ ճանչցուելու կամ գնահատուելու համար, հակառակ այն հազորդակցութեան միջոցներուն որոնք ընդհանրապէս կարծուածէն աւելի կանոնաւոր եւ յաճախակի կերպով գոյութիւն ունէին Հնդկաստանի եւ Եւրոպայի միջեւ: 1250ի առեւտներն էր որ Պարսելոնայէն (Սպանիա) Վենետիկի եւ Միլանի մէջ տարածուեցաւ բամբակեղէնի ճարտարարուեստը: Դիտելի է որ 16րդ դարու վերջերը միայն առաջին գործարանները հաստատուեցան Անգլիոյ մէջ, որ այսօր ամբողջ աշխարհը կ'ողողէ իր հիւսուածոներով: Իսկ Ֆրանսա 17րդ դարուն մէջ սկսաւ շինել բամբակէ կերպասները եւ վաճառականական տարեգործութիւններուն յիշատակած առաջին գործուածները 1765ին Ամիէնի եւ 1785ին Լէբէնի մէջ պատրաստուած բամբակէ թաւիչներն են: Էն վերջը սկսող այս երկու աղբերն են որ այսօր, բամբակեղէնի ճարտարարուեստին տեսակէտով, առաջին կարգը կը գրաւեն Եւրոպայի մէջ:

[Այս ուսումնասիրութեան երկրորդ մասին մէջ պիտի բացատրուի թէ ի՞նչպէս կը շինուի բամբակին թելը, ի՞նչպէս կը պատրաստուին խասան, տպածոն, մարմաշը, շղարշը եւ թէ որո՞նք են Պոլսոյ մէջ ա՛յս ապրանքներուն վրայ ընդարձակ գործառնութիւններ ունեցող առաջնակարգ վաճառականները:]

ԱՌԵՒԱՏՐ. ԻՐԱԽԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ա Ն

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Օտմ. առեւտրական Օրինագրքին 11. յօդուածը կ'ըսէ վաճառականներու մասին. «Թիճարէթլէ մէշղուլ օլան վէ թիճարէթէ տայիր պա սէնէտաթ աքտը մուքավէլէ իտէն էշխատա թիւճար ըթլաք օլընը» :

Թարգմ. — Առեւտուրով դրաղող եւ առեւտուրի համար մուրհակով գործառնութիւն ընող անձինք վաճառական կը կոչուին :

Բնագրին՝ այսինքն ֆրանսական առեւտրական օրինագրքին մէջ դրուած acte բառը, որ դործ եւ մուրհակ միանգամայն կը նշանակէ, ոմանց սա գաղափարը ներշնչած է թէ acte de commerce ըսելով առեւտրական մուրհակները պէտք է հասկնալ եւ մուրհակով առեւտուր ընողները միայն վաճառական ճանչնալ, ինչ որ սխալ է, որովհետեւ Օտմ. Առեւտրական Օրինագրքին յաւելուածին 28րդ յօդուածին մէջ արդէն բացայայտ կը տեսնուի թէ մուրհակով առեւտուր ընելէ դատ, ըստ օրինի առեւտրական գործառնութիւններ կը նկատուին հետեւեալները.

1. — Նիւթ մը նախնական վիճակի մէջ կամ գործուելէ ետք ծախել կամ վարձու տալ.

2. — Ամէն տեսակ վաճառք եւ ուտեստ (եղգալ) գնել ու ծախել.

3. — Շահու համար գործարան բանալ.

4. — Ծովերու, գետերու եւ լիճերու վրայ վաճառք փոխադրել.

5. — Տեղ մը արմտիք, վաճառք եւլն. հայթայթել (քեանիւս).

6. — Շահու համար ասոր անոր գործը տեսնել .

7. — Մախու համար վաճառքներ աճուրդի դնել ու անոնց յատուկ տեղ բանալ .

8. — Թատրոն եւ ասոր նման տեսարաններ բանեցնել .

9. — Միջնորդութիւն, վաճառականներու, արհեստաւորներու եւ լուսաշարիւթերու միջեւ փոխանակուած առեւտրաւիսան թուղթերու տուրեառի կամ հնչուն դրամի փոխաւ տըռութեան եւայլն գործեր :

Օրինական սոյն մանրամասնութիւններէն կը տեսնուի թէ մուրհակով առուտուր ընելով չէ որ անձ մը վաճառական կը նկատուի, այլ Օրինագրքին բնագրին ճշգրիտ իմաստին համաձայն, սա երկու պայմաններն հարկ են .

Ա. — Առուտորի գործերով զբաղիլ, եւ

Բ. — Առուտորը իրեն սովորական զբաղում ընել :

Օրէնքը վաճառական ըլլալու համար կարգ մը պայմաններ դրած է եւ ոմանց արգիլած է իսկ վաճառականութիւն ընել, Բայ աստի, ինչ ինչ պարտքեր դրած է վաճառականին վրայ ու փոխարէն կարգ մը թոյլտուութիւններ (1) ըրած է անոր : Ուստի ամէն պնդատի, մանաւանդ ամէն առեւտրականի համար օգտակար կ'ըլլայ գիտնալ թէ ի՞նչ պայմաններու մէջ անձ մը վաճառական կը համարուի եւ ո՞ր գործառնութիւնները ի՞նչ պարագայներու մէջ կը դադրին պարզ գործեր նկատուելէ ու մասնաւոր հանգամանք մը կ'առնեն : Մեր Առեւտր. Օրինագրքին առաջին յօդուածին նպատակն է վաճառականին ու անոր առեւտրական գործառնութեանց սահմանը գծել :

Ըօինք թէ վաճառական ըլլալու օրինական պայմանն է «առուտորի գործերով զբաղիլ», առեւտուր ընել, այսինքն բան մը գնել ու ծախել, Բայց ասկից ներելի⁶ է հետեւցնել թէ մարդ մը երբ բան մը գնէ ու ծախէ, վաճառական կը նկատուի անպատճառ : Օրինակի համար, եթէ մեր տան համար գնում մը ընենք ու ապա, տեսնելով թէ աւելորդ գնում մը ըրած ենք, վայն ծախենք, առեւտրական գործ

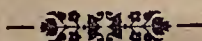
(1) Այս թոյլտուութիւններուն վրայ մանրամասնօրէն պիտի խօսինք յետոյ :

մը ըրած կ'ըլլա՞նք, եւ այդ առթիւ եթէ վէճ մը ծագի մեր
և մենէ գնում ընող անձին միջեւ, առեւտրական դատա-
րա՞նը պիտի լուծէ այս վէճը, Բնականաբար ո՛չ, Ծախելու
նպատակով եթէ բան մը գնենք, արդեօք այդ պարագային
մեր գործողութիւնը առեւտրական կը նկատուի, Օրինակի
համար, մատենադարան մը գնած պահերնուս եթէ մտադիր
ըլլանք անոր մէջէն մեզի անպէտ դիրքերը ծախել, այս
գործառնութիւնը ըստ օրինի առեւտրական կը նկատուի՞,
Դարձեալ ո՛չ, որովհետեւ եթէ այսպէս նկատուի, մեր բո-
լոր գնման ու վաճառման գործողութիւնները առեւտրա-
կան գործ նկատել հարկ կ'ըլլայ, Գնում մը ու վաճառում
մը առեւտրական կը նկատուի այն պարագային երբ կը
գնենք բան մը, զայն վաճառելով եւս մը արձագրելու
նպատակաւ :

Անձի մը վաճառական նկատուելու երկրորդ օրինական
պայմանն էր առեւտուրը սովորական զբաղում ընել, Թէեւ
ծախելով չահ մը արտադրելու նպատակաւ եթէ գնում մը
ընենք, առեւտրական գործ մը կատարած կ'ըլլանք, սակայն
վաճառական համարուելու համար պէտք է որ այդ գործո-
ղութիւնները մօտաւոր ժամանակի մէջ յաճախ կատարուին :
Մէկ առեւտրական գործառնութեամբ՝ օրինակի համար
փոխանակագիր մը ընդունելով կամ վճարելով, անձ մը
վաճառական չի նկատուիր, Այսու հանգերձ պէտք չէ մոռ-
նալ թէ զուտ առեւտրական գործառնութիւններն իսկ՝ երբ
յաճախ ու մօտաւոր ժամանակի մէջ ըլլան, զանոնք կատա-
րողը դարձեալ վաճառական չի նկատուիր, եթէ չահու մը
համար ըրած չըլլայ, Օր. համար, մեծ կալուածատէր մը,
որ իր հասոյթները գանձելու, կամ մեծագումար ծախքերը
վճարելու համար փոխանակագիր կը գնէ, կ'ստորագրէ, կը
վճարէ եւլն, վաճառական չի նկատուիր, որովհետեւ այդ
գործառնութիւնները իր վճարումի կամ գանձումի դիւրու-
թեան համար են, ո՛չ թէ իրեն՝ շահուն՝ կամ ապրուստին հա-
մար, Այդ առթիւ ծագած դատերը Առեւտր. Դատարանը
կը տեսնէ, բայց բնաւ վաճառական չի ճանչնար այդ մարդը :
Վաճառական նկատուելու օրինական երկրորդ պայմանին

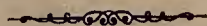
մէջ նորութիւն մը կայ: Օրէնքը չըսեր թէ առեւտրական
գրադումը իր բուն գրադումը (profession principale) նախ
ասիւի է) ըլլայ, այլ իր սովորական գրադումը (profession
habituelle, սենսաթը մութատէ) պէտք է ըլլայ, որովհետեւ եթէ
պաշտօնատար մը, որու արգիլուած է վաճառականութիւն ընել,
առեւտուրը իրեն սովորական գրադում ընէ, վաճառական կը
նկատուի եւ անոր մասին առեւտր. օրինաց տրամադրու-
թիւնն ի գործ կը դրուի, կը սնանկացուի եւայլն: Տարբեր
խնդիր թէ օրինաց անստեղծուն համար ուրիշ դատարանէ
մը կը պատժուի: Եթէ օրէնքը այդպէս չնկատէ, պաշտօ-
նատարը ասանց վաճառականին յատուկ պարտքերը կատա-
րելու, անոր տրուած թոյլտուութիւններէն պիտի օգտուի
միայն:

Բիւրակնի Խմբագրութիւնը հրապարակաւ իր
խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ այն ամէն հա-
մակիր քարեկամներու, որոնք շնորհ ըրած էին նե-
րողակիս տղերոյ խրախուսել մեզ առեւտրական շա-
քաքարերի մը հրատարակութեան առթիւ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ

Բաժանորդագրութեան համար գաւառներէ
մեզ ուղղուած նամակներուն մէջ որոշապէս յայտնել թէ
Մեքէլիէի հինգ հատորները և 100 այցաքարտը որո՞ւ պէտք
է յանձնել Պոլսոյ մէջ:

ՄԷԿԷ ԱԻԵԼԻ անգամներու համար ծանուցումներ
կ'ընդունուին խիստ յիւրամասշնչի պայմաններով

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՌԵՏՐ. ԼԵԶՈՒՆ ՍՈՎՐԵԼՈՒ ՆՈՐ ԵՒ ԴԻԻՐԻՆ ՄԵԹՈՏ

Մեր երկրին մէջ օր ըստ օրէ դերման վաճառականութեան ըրած յառաջդիմութիւնները պատմել աւելորդ է ։ Թերեւս հարկ ըլլայ շեշտել միայն թէ ո՛րքան ծաւալի դերման վաճառականութիւնը ։ Նոյնքան աւելի զգալի կ'ըլլայ դերմաներէն լեզուի (1) պէտքը առեւտուրի մէջ ։

Բայց դերմաներէն լեզուն արդի մէթոտներով ։ քերականով ։ քերականութիւնով ։ հրահանգներով եւայլն սովորելու համար այնքան ժամանակի ու համբերութեան պէտք կայ որ մեր գործի մարդոց շատ քիչեր կրնան սովորիլ զայն ։ Ասիկա անշուշտ մեծագոյն պատճառը եղած է որ մեր առեւտրականները չկարենան հմտանալ դերմաներէն լեզուին ։

Նկատի առնելով այս պարագան, պատրաստեցինք բնորոշին նոր մէթոտով բայց փորձուած ու յաջողած գործ մը որ ամէն կարգի առեւտրականներուն ամենակարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ պիտի սովորեցնէ զերմաներէն առեւտրական լեզուն ։ Առեւտրական մը՝ այս գործով՝ առանց ուսուցչի, առանց օժանդակ գիրքերու՝ օրը կէս ժամ միայն աշխատելով, առ առաւելն քանի մը ամսուան մէջ պիտի կրնայ կարողալ, գրել ու հասկնալ դերմաներէն առեւտրական թուղթեր եւ խօսիլ գործի վերաբերեալ նիւթերու վրայ ։

Մեր գործին մէջ մեզի նպատակ ունեցանք սովորեցնել միմիայն կարեւորը ու պիտանին ու դանոնք կրկնութիւններով տպաւորել ուսանողին միտքին մէջ ։ Մանօթէն անծանօթը ելնել, նախ դիւրինը ու ապա դժուարինը ցոյց տալ ։ Ահաւասիկ գործի մարդուն համար օտար լեզու մը սովորելու ամենէն կարճ ու յաջող ճամբան ։

(1) Բացի Գերմանիայէն՝ եւրոպական երկու մարտարագործ երկիրներու՝ Աւստրիոյ եւ Զուիցերիոյ՝ լեզուներն ալ դերմաներէն են ։

Սոյն գործը բաժնուած է չորս մասերու: Ա. մասը՝ կը սովորեցնէ առեւտուրի մէջ ամէնէն աւելի պիտանի ու ամէնէն շատ գործածուած բառերը, թուանշանները, պարտատոմսերը ու փոխանակագիրները կարգալ ու հասկնալ: Այս առաջին մասին Ա. հատուածին մէջ՝ որ 20 դասերէ կը բաղկանայ, գիրերու, վանկերու, բառերու ա՛յնպիսի շարայարութիւն մը եղած է որ ուսանողը օրը կես ժամ միայն մտամփոփ աշխատելով՝ երկու երեք օրաքառուս մեջ պիտի կրնայ ստորեւ գտնուած հայերէն գիրերուն հետեւողութեամբ սովորիլ գերման գիրերու ձայներ ու կարգալ գերման բառեր այնպէս որպէս թէ հայերէն ըլլային: Եւ որպէսզի լաւ մը տպաւորուի ուսանողին միտքին մէջ, միեւնոյն բառերը կրկնած ենք Բ. հատուածին մէջ ալ: Անոնց քով աւելցուցած ենք իրենց նշանակութիւնները եւ շինած ենք առեւտրական տոմսակներու մէջ գործածելի նախադասութիւններ իրենց նշանակութեամբ:

Եթէ ուսանողը այս Բ. հատուածն ալ օրը կէս ժամ միայն մտադրութեամբ կարգալով սովորի, մեկուկէս ամսուան մեջ անվրէպ պիտի կրնայ կարգալ ու հասկնալ Գ. հատուածին մէջ գտնուած 20 գերմաներէն փոխանակագրերը, պարտատոմսերը եւն. որոնց հայերէնը արդէն իրենց դիմացը կը գտնուի:

Գիրքին միւս երեք մասերով, որոնց բացատրութիւնները պիտի տանք իւրաքանչիւրին մէջ, ցոյց առած ենք առեւտրական նամակներ կարգալու, հասկնալու եւ գրելու համար պէտք եղած բոլոր բառերը, ձեւերը ու կանոնները:

Կը յորդորենք ուրեմն Բիւրակնի ազնիւ ընթերցողները, որ իրենց շահուն համար իսկ օրը կէս ժամ միայն յատկացնելով այս աշխատութեան, սովորին գերմաներէն առեւտրական լեզուն, որուն պէտքը անհրաժեշտ է գործի մարդոց համար:

Լեզու մը աւելի գիտնալը՝ մանաւանդ գերմաներէնի պէս գործի լեզու մը՝ առեւտրական ասպարէզի վրայ յաջողեալ աւելի հաւանականութիւն մը ունենալ է: Յաջորդ թիւով պիտի սկսինք 1—4 դասերը եւ յաջորդաբար պիտի շարունակենք:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՄԷԹՈՏ

Կրկնատումարի արդիւնք

Պարզ տումարի հաշիւներով ձեռք բերուած

×

Այս նոր մէթոտը, զոր պատիւ ունինք ներկայացնել մեր ընթերցողներուն, կրկնատումար հաշուակալութեան ըսկզբունքներուն մէկ նոր կիրարութիւնն է, որ ուրիշ ամէն դրութիւններու վրայ հեռեւեալ առաւելութիւնները կ'ընծայէ. —

1. — Կրկնատումարի բոլոր արդիւնքները կուտայ պարզ տումարի հաշիւներու միջոցաւ եւ առաջ կը բերէ ամենօրեայ կշիռ մը, որով բոլոր հաշիւները խնայօրէ կ'անցնին եւ սխալը անմիջապէս երեւան կուգայ :

2. — Այս նոր մէթոտը թէ՛ մեծաքանակ եւ թէ՛ փոքրաքանակ վաճառականութեան կը յարմարի, ինչ որ մեծ առաւելութիւն մըն է վերջնայն համար, որուն առեւտրական տոմարները լուրջ նկատողութեան առարկայ եղած չեն մինչեւ հիմա : Նաեւ ո՛չ նուազ մեծ առաւելութիւն մը կ'ընծայէ ուսանողներու համար, որոնք ստիպուած են յաջորդաբար սովորիլ տոմարական պարզ, կրկնակ եւ խառն դրութիւնները, թէեւ իրենց նպատակն է ընդհանուր հաշուակալութիւնը միայն սովորիլ :

3. — Այս նոր մէթոտը թէ՛ մամանակի եւ թէ՛ աշխատութեան խնայութիւն կ'ենթադրէ, կէս առ կէս ղեզձելով դանտնք :

4. — Մատչելի է ամէնուն, թէ՛ առեւտրականին եւ թէ՛ ուսանողին, որոնք կրնան շուտով եւ դիւրաւ սովորիլ :

Ի՞նչ է ՀԱՇՈՒՍԿԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

1. — Հաշուակալութիւնը ամբողջութիւնն է այն կանոններուն, որոնցմով վաճառականի մը կամ առեւտրական ընկերութեան մը հաշիւները կը կազմակերպուին տնտեսներու մէջ : Հետեւաբար հաշուակալութիւնը կը պարունակէ երեք բան .

1. — Ծանօթութիւն հաշիւներու վրայ :

2. — Ծանօթութիւն տնտեսներու վրայ :

3. — Ծանօթութիւն այն եղանակին վրայ որ կը գործածուի այս հաշիւներն ու տնտեսները պատշաճեցնելու համար սա կամ նա վաճառատան, սա կամ նա առեւտրական ձեռնարկութեան, յսակ եւ մանրամասն վիճակի մը մէջ պատկերացնելու համար առեւտրական բոլոր գործառնութիւնները :

Ի՞նչ է ՏՈՒՄԱՐԱԿԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

2. — Շատերու համար՝ հաշուակալութիւն եւ տոմարակալութիւն միեւնոյն բաներն են : Բայց ան որ կ'ուզէ իւրաքանչիւր բառ իր ստոյգ իմաստովը ըմբռնել, պիտի զգուշանայ այս երկու բացատրութիւնները իրարու հետ շփոթելէ : Հաշուակալութեան մէջ պիտի տեսնէ մտքին աշխատութիւնը որ կ'ստեղծէ, կը շղթայէ, կը կազմակերպէ և տոմարակալութեան մէջ՝ ֆիզիքական կամ ձեռնական աշխատութիւնը, այսինքն հաշիւներու արձանագրութիւնը տոմարներու մէջ, հաշուակալութեան սորվեցուցած որոշ կիանոններուն և եղանակներուն համաձայն : Հաշուակալութիւնը գիտութիւն մըն է, իսկ տոմարակալութիւնը արհեստ մը, որուն մէջ մարմինը աւելի կը յոգնի քան միտքը : Հաշուակալութիւնը սա կամ նա ձեռնարկութեան հաշիւները կը կազմակերպէ, կարելի եղածին չափ յստակ կերպով ցոյց տալու համար գործին շահն ու վնասը : Տոմարակալութիւնը հաշիւներուն խմբագրութեան համար ընդունուած մէթոտն է պարզապէս : Ուրեմն տոմարակալութիւնը հաշուակալութեան մէկ մասն է : Ասկէ կը հետեւի որ հաշուակալութիւն և տոմարակալութիւն տարբեր բաներ են . մէկը գիտութիւնն է, միւսը՝ անոր գործնական կիրառութիւնը :

ՀԱՇՎՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆՈՒ

3. — Ըստ այսմ, հաշուակալը բարձրագույն ծանոթութիւններ պէտք է ունենայ. « Լաւ հաշուակալ մը կ'ընէ տնտեսագէտին մէկը, պէտք է ըլլայ ելմտագէտ և վարչագէտ, մինչ համեմատ ծանոթութիւններ կը բաւեն տոմարակալի մը, Տոմարակալէն պահանջուածը բաւական ընդարձակ ծանոթութիւն մըն է. 1. Իր լեզուին վրայ՝ թղթակցութիւններուն հետեւելու համար, 2. Պանքայի և վաճառականութեան մէջ գործածելի թուաբանական ամէն հաշիւներու վրայ, Յետոյ գեղեցիկ դիրք, ճշտապահութիւն, կսկիկութիւն և աշխատասիրութիւն, Հաշուակալը պարտաւոր է իր հաշիւներուն բլանք շինել, անոնց ընթացքը և ներդաշնակութիւնը կանոնաւորել, Հաշուակալը նոյն իսկ հանճար պէտք է ունենայ, յղանալու համար », Հաշուակալ մը կրնայ տոմարակալ ըլլալ, բայց տոմարակալի մը մէջ կարելի չէ միշտ հաշուակալի խմորը գտնել, Ուստի ամէն փափաքող չի կրնար հաշուակալ ըլլալ, մինչ քիչ մը ուսումնասիրութեամբ և գործնական վարժութիւններով դիւրին է ստանալակալ մը ըլլալ շուտով :

ԴՈՐԾԻ ԱՐՈՒՆԵՍԸ

4. — Հաշուակալութիւնը պէտք չէ շփոթել գործի արուեստին հետ, որուն պաշտօնն է ճարտարական, տնտեսական կամ երկրագործական ձեռնարկութեան մը տարերքը կազմակերպել, կարելի եղածին չափ շատ արդիւնք առաջ բերելու համար: Զեռնարկուն արուեստը ո՛չ միայն արհեստական ծանոթութիւններ կը պահանջէ, այլ մանաւանդ տնտեսագիտական ընդհանուր ծանոթութիւններ, որոնց կուգայ կը միանայ հաշուակալութիւնը, իբրեւ գործիք մը, իբրեւ տեսակ մը հայելի, որ կը դիւրացնէ ձեռնարկուն գործը, Խոսակէս, հաշուակալութիւնը ձեռնարկուն արուեստին յարակից մէկ մասն է, և շատ կարեւորութիւն ունի, որովհետեւ գործի մարդը կը լուսաւորէ իր գործառնութեանց ընթացքին մէջ:

ՀԱՇՈՒՄԱՆԱԼՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՆՀՐԱՍԵՏՑ

Ծ. — Եթէ հաշուակալութիւնը անհրաժեշտ է վաճառականներուն և ճարտարագործներուն, ո՛չ նուազ անհրաժեշտ է նաեւ անոնց հետ յարաբերութեան մտնող ամէն մարդու։ Միւս կողմէ ընկերային սանդուղին ամէն աստիճաններուն վրայ և իր բոլոր յարաբերութեանց մէջ, մարդս միշտ պէտք ունի հաշուելու իրեն կամ ուրիշին հետ։ Ամէն մարդ գտնէ հաշուակալութեան ընդհանուր սկզբունքները դիտնալու պէտք ունի, որով բարոյական օգուտ մըն ալ առաջ կուգայ։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը կը ցուցնէ որ հաշուակալութիւնը կարգապահութեան կ'առաջնորդէ մարդը։ Զէ՛ որ վաճառականի մը կարողութիւնն ու պարկեշտութիւնը իր տոմարներուն կանոնաւորութեամբը կը հաստատուն յաճախէ։

ՀԱՇՈՒՄԱՆԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԷԹՈՏՆԵՐ

Թ. — Վաճառականի մը կամ առեւտրական ընկերութեան մը հաշիւները կրնան դանազան եղանակներով կազմակերպուիլ։ Մէկը աւելի կամ նուազ բազմաթիւ հաշիւներ կ'ստեղծէ, ուրիշ մը տարբեր եղանակով կ'արձանագրէ, եւ սակայն ամենքն ալ միեւնոյն նպատակին կը ծառայեն, այսինքն առեւտրական գործի մը արդիւնքը եւ մանրամասն վիճակը ցոյց տալ ամէն ատեն եւ առանց դժուարութեան։ Ասկէ առաջ կուգան հաշիւներու արձանագրութեան եւ կազմաւորութեան դանազան եղանակներ, այսինքն հաշուակալութեան դանազան մէթոտներ կամ դրութիւններ։ Այս մէթոտներուն կամ գրութիւններուն ամենքն ալ խղճի են, կամ թէ որոնք աղէկ են։ Այս հարցման պատասխանելու համար պէտք է քննել խտրական, գերմանական, ղուիցեական, ֆրանսական, անգլիական, ամերիկեան բոլոր տոմարական դրութիւնները եւ ելմտական, ճարտարարուեստական, վաճառականական եւ ծովային մեծ հաստատութեանց առանձնայատուկ մէթոտները։ Բայց այն ատեն մասնաւոր գիրք մը չինքլ պէտք պիտի ըլլայ։ Ուստի կը բաւականանք ըսելով միայն թէ լատագոյն հաշուակալութիւնը ասն է որ քիչ հաշիւով եւ շատ քօնդրով կ'ամփոփէ վաճառատան մը գործառնութիւնները տոմարներու մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻ ԿԵԱՆՔԸ

Առեւտրական հաշիւներ. — Մեր պատասխանները. —
« Բիւրակնի » հաշուակալին հարցումները

Յանձնակատարի մը քով 1238 մէդր մետաքսեղէն գը-
տանք, որուն մէկ մէդրին համար կը պահանջուէր 3. 60 ֆր.,
վեց ամիս պայմանաժամով: Կանխիկի վրայ 3. 25 ֆր. վը-
ճարեցինք, չտուաւ. այլ 5% զեղչ առաջարկեց կանխիկի
համար: Եթէ այս պայմանը ընդունինք, մէկ մէդրին քանի՞
սանդիւմ աւելի տուած պիտի ըլլանք:

* * Այս խնդիրը լուծելու համար 1238 մէդրը հաշիւի
առնելու պէտք չկայ, քանի որ մէկ մէթրին գինը կ'ուզենք
գիտնալ: Վեց ամիս պայմանաժամին հետ ալ գործ մը չու-
նինք, քանի որ մեզի տրուած զեղչը ծանօթ է արդէն, 5%:
Հետեւաբար պէտք է փնտռել միայն թէ 5%էն 3. 60 ֆր. ին
զեղչը ի՞նչ կ'ընէ.

$$\frac{5 \times 360}{100} = 18 \text{ սնդ. զեղչ}$$

գոր կը հանենք 3. 60 ֆր. էն եւ կը տեսնենք որ մէկ մէդ-
րին համար կանխիկ պիտի վճարենք 3. 42 ֆր. այսինքն
մեր առաջարկած 3. 25 ֆր. էն 17 սանդիւմ աւելի:

Մեր պատասխանները

Եթէ արժեքուրք մը կորսնցնենք եւ յետոյ զայն մէկու
մը փով տեսնենք, կրնա՞նք ետ պահանջել:

— Ո՛ր է իր մը երբ գողցնենք կամ կորսնցնենք, կրնանք
բաւ օրինի գրաւել զայն ո՛ւր եւ որո՛ւ քով ալ գտնենք:
Բայց արժէթուղթերու, սպարտաոմսերու եւ բաժնեթուղ-
թերու համար այսպէս չէ: Կորսնցնելէ ետք, միմիայն զայն
գտնողին կամ գողցողին ձեռքէն կրնանք առնել, իսկ ասոնց-
մէ օրինաւոր կերպով գնողի մը ձեռքէն չենք կրնար առնել:
որովհետեւ այս կարգի թուղթերը անուանական չեն, որո՛ւ
ձեռքը որ գտնուին, անոր կը պատկանին. որով իրր գրամ
կը գնուին եւ կը ծախուին առանց երաշխաւորութեան: Եթէ
դատարանը ստուգէ որ ուրիշ մը մեր արժէթուղթը հրապա-
րակի գնով եւ օրինաւոր կերպով գնած է մէկէ մը, կը մերժէ
մեր պահանջումը, հակառակ սրբազային մեզ կը վերա-
դարձնէ արժէթուղթը:

× Լաւ ու արագ աշխատելու համար գործաւոր մը ամէն բա-
նէ առաջ ինչի՞ պէտք ունի:

— վարժ ակնարկի պէտք ունի, զոր կարելի է ստանալ մարդանոցով: Ինչպէս որ մարմնավորողը կ'ուժովցնէ մեր անդամները, այնպէս ալ վարժութիւնը կրնայ մեր աչքը կրթել ու զօրացնել: Վարժ ակնարկ մը ունենալու համար պէտք է փայտ մը կտրուի, չորան մը տաճիլ եւ ըսել թէ քանի՞ սանդղիմ կամ քանի՞ մէդր է: Ապա վայն մէդրոյի վրայ չափելով ստուգել թէ ո՞րքան աւելի կամ պակաս ըսուած է: Գործածող մը այս վարժութիւնները շարունակ կրկնելով, օր մը ի վիճակի կ'ըլլայ առանց միշտ կարկին կամ կանգուն դորձածելու աշխատիլ: Ինչ որ արագ ու լաւ աշխատելու առաջին պայմանն է: Յետոյ աստիճանաբար միեւնոյն վարժութիւնները ընել նաեւ տարածութիւններ եւ խորութիւններ չափելու, միշտ փոքրէն մեծը եւ քիչէն շատը ելնելով:

ԲԻԻՐԱԿՆԻ հաշուսկալից

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

1. — Տիար Լեւոն Ունճեանի ծախսեցինք 4500 զրշ. ի վաճառք, որուն փոխարէն մեզ տուաւ 2000 զրշ. հնչուն դրամ, 845 զրշ. ի փոխ դիր Տիար Յակոբ Սատթճեանի վրայ, 1200 զրշ. ի մուհակ մը մեր հրամանին եւ 325 զրշ. ի ապրանք: Զեղչ 125 եւ դրոշմատուրք 4:

Յոյց տալ Օրհաշիւ անցընելու երկու եղանակները եւ բացատրել թէ այդ երկու եղանակներէն ո՞րը նախապատու է:

Ձ. — Տիար Գրիգոր Համարձուժեան 450 տակիի մեր հաշուեցոյցը կը վճարէ 30% դեմում:

Օրհաշիւ անցընելու երկու եղանակները որո՞նք են եւ ո՞րն է նախապէս ճիշդը:

Յ. — Տիար Թորոս Յակոբեանի ծախսեցինք 1905 Յուլիս 31 ին 1207 եւ Հոկտեմբեր 31ին 1225 զրշ. ի ապրանք: Այսօր, 1906 Յունվար 10, Տիար Յակոբեան մեզ կը յանձնէ 360 զրշ. եւ կը խնդրէ որ մնացորդը, 60% տակսով հանձնեմք, բաժնէնք տասը հաւասար մասերու, որոնց փոխարէն տասը մուհակ պիտի տայ: Յուլիս 31 էն եւ Հոկտ. 31 էն սկսեալ տակոս պիտի վճարէ եւ մենք ալ 360 զրշ. ին տուողը պիտի հաշուենք վճարուած թուականէն: Մուրհակները ամէն ամիս պիտի վճարուին յաջորդաբար 1906 Փետր. 10էն սկսեալ:

Արդ, իւրաքանչիւր մուհակին զումարը ի՞նչ պիտի ըլլայ եւ այս զանազան գործողութիւնները ի՞նչ կերպով պիտի անցընենք մեր Օրհաշիւին մէջ:

* * Այս տոմարական հաշիւներուն լուծումները պիտի հրատարակենք յաջորդ թիւով:

Արցունսք 2. Ս. Խ. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ || Տպագր. Ն. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Գործի մարդերէ 2 ստեր իրենց յաջողութիւնը մեծ մասամբ եւրոպայի կը պարտին, որ առեւտր. գործ մը լաւագոյն եւ արդիւնաւոր կերպով կը ծանօթացնէ հանրութեան: Եւրոպայի, մասնաւանդ Ամերիկայի մէջ միլիոններ կը վճարուին այս նպատակաւ: Մեր գործի մարդերէն ոմանք ղեռ գաղափար չունին եւրոպայի օգտակարութեանը վրայ եւ շուայութիւն կը համարին դրամ ծախսել կամ թէ ինչ զինքնին արդէն հանրածանօթ կը նկատեն եւ պէտք չեն տեսներ եւրոպայի: Աշխարհածանօթ առեւտր. հին հաստատութիւններ իսկ երբ եւրոպայի կը դիմեն, ասիկա ապացոյց մը պէտք է ըլլայ որ եւրոպայ յաջողութեան պայմաններէն մէկն է: Հետեւեալ խոստովանութիւնը, զոր ամերիկացի վաճառական մը ըրած է, լիովին կը ցուցնէ եւրոպայի դերն ու ազդեցութիւնը. — « Տարին սովորաբար 500,000 տոլար կը վճարէ մեր վաճառատունը եւրոպայի համար: Անգամ մը որոշեցինք դադրեցնել եւրոպայը, մասնաւոր ու հրկար տարիներէ ի վեր, հաստատուած ըլլալով, պէտք եղածին չափ հանրածանօթ կը նկատէինք զմեզ: Սակայն որքան մեծ եղաւ մեր զարմանքը երբ երեք ամսուան մէջ մեր առեւտուրը սովորականէն 25% նուազեցաւ, որ տարին 5 միլիոն տոլար գումարի մը կը համապատասխանէ »:

Ռէքլամը հովին ցանուած սերմին կը նմանի: Կրնայ պատահիլ որ մաս մը ամուլ հողի վրայ իյնայ ու կորսուի: Բայց եթէ փոքր մաս մը իր նպատաւաւոր տեղը իյնայ ու արդիւնաւորի, եւրոպայ իր նպատակին հասած է: Ուշադրութիւն գրաւող եւ հետաքրքրութիւն պատճառող եւրոպայ մը յաճախողը գրաւելու է՝ն բնական միջոցը եւ հրապարակի վրայ հանրութեան մէջ ծանօթանալու է՝ն պատշաճ ու արդիւնաւոր եղանակն է:

Առաջուց ի վեր մեր սկզբունքն է գեղագործութիւնը շահու միջոց մը նկատելէ աւելի հանրութեան ծառայութիւն մատուցանել, ի կիր առնելով գիտական ամէն լաւագոյն մեթոտ գեղագիրներու պատրաստութեան, Գիճերը խիստ չափաւոր, Պարկեշտութիւն, ասպանեման գրութիւն, ծայր

Դ Ե Ղ Ա Ր Ա Ն

Լ. ԿԻԻՄԻԻՇԵԱՆ

Յիտիկ փաշա Պաշը, Զարըը Գարու

աստիճան մաքրութիւն: Ուշադրութիւն գեղերու և չափերու ճշդութեանց, Թարմ պատուաստի քիւլեր (աշը քալէմի) միշտ պատրաստ կը գտնուին: Դեղարանիս մասնաւոր զարմանաարհը ամէն ժամ տրամագրելի բժիշկներ գտնուելով, ամէն տեսակ հիւանդութիւններ խնամօք կը դարմանուին: Կարօտներու ձրի քննութիւն և գիններու բացառիկ գեղջ: Ամրան հեղձուցիչ տաքուն Տալմացիոյ ընտիր միջատառպալ փոշի, և ձմրան ցրտաշունչ խիստ օրերուն Շուէտի եզրերէն յատկապէս բերել տրուած անխարդախ Մօրիւ ձկան իւզ:

Այս վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մեծաքանակ Ուշաքի, Տէմիրճի, Կէօրտէսի, Սպարթայի եւայլ Օսմ. գորգա-գործ կեդրոններու արտադրութիւններ, խալի և քիլիմ, խիստ յարմար գիններով:

ԶԱՐՄԱՅՐ ՃԵՄԱՐՏԱԽՕՍ

ԳՈՐԴԻ ՄԵՍ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գօճաման օղլու Խանի տակ

ՇԱՀԱՌՈՐ ԶԵՌՆԱՐԿ ՄԸ. —

Գործի նոր ասպարէզ մեր վաճառականներուն համար.

ԲԻՒՐԱԿՆԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

ԳԱԽԱՌԱՅԻ ԽԱՆՈՒԹՎԱՆՆԵՐՈՒՆ

Մանիֆաթուրայի առաջնակարգ վաճառականներուն ցանկը,

իրենց մասնագիտութիւններով.

Եւայլն Եւայլն

Տ Է Ր.

Պատիւ ունինք ծանուցանել որ 1905 Դեկտ. 1 էն սկըսեալ Միքայէլ էֆ. Ճգնաւորեան բաժնուած ըլլալով մեր ընկերութենէն, մեր գործառնութիւնները պիտի շարունակենք դարձեալ

Ա. ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

անուան ներքեւ եւ պիտի գրադինք ըստ առաջնոյն պոսթիի եւ յանձնարարութեան գործերով: Ուստի կը խնդրենք որ հաճիք շարունակել մեզ նկատմամբ այն վստահութիւնը որով պատուած էք զմեզ մինչեւ հիմա:

Ա. ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ
Դ. ՀԱՅՈՅԵԱՆ

1

ԿՏԱԻՃԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ի Զ Մ Ի Տ

Կ՝ Ս Տ Ա Ն Զ Ն Է հրդեհի և ծովային ապահովագրութիւններ, ամէն տեսակ փոխութիւն և մաքսային գործեր, տպագրական գործեր և քառուղի կնիքներու պատրաստութիւն, Եւրոպական առաջնակարգ գործարաններու միջոցաւ Ֆոթոլիթի համեմատ պատկերագրութեւ քարէ քարէ քարէ պատրաստութիւն:

ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹԻ մասական վճարումով Սաքսոնիոյ առաջնակարգ դաշնակներ, անզլ. տոկոսն դրամարկներ, պիտիքէզներ, և լն. Դաւառային յանձնարարութիւններ վուրթով կը կատարուին:

ՀԱՍՏԷ

ԱՐՐԱՀԱՄ Կ. ԿՏԱԻՃԵԱՆ

1

Ի Զ Մ Ի Տ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՍՍՏՈՒՐԵԱՆ

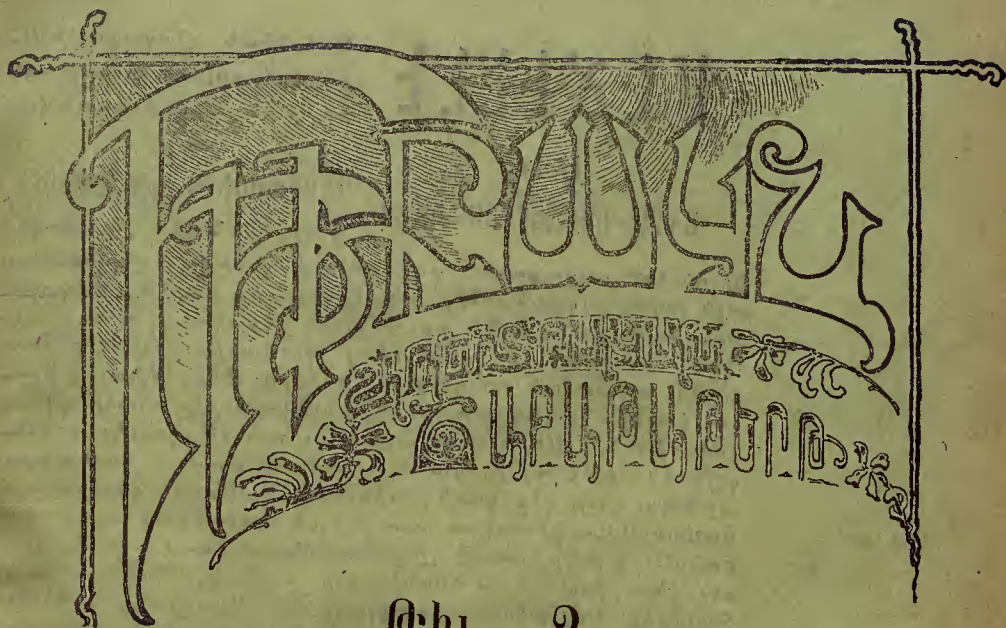
Ե Ի

ԼԵԻՈՆ Գ. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՏՐԱՄՈՒՏ ՓԱՇՏ. 120-121

Քրդեղէն և բարակեղէն ամէն տեսակ կերպաններ, պատմա, մատամբոլ, ամերիքան, ևն. ևն., վերջին եւ խիստ աժան գիներով: Վաճառատունս երբեք մետաքսեղէն և քրդեղէն սոյսեր կը գնէ հրապարակէն և կը ծախէ անհատատար աժան գիներով:

1

Թիւ 2

8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1906

միսի
40
շառշ

Հառը
40
փայրա

ՇԱՀԱՆՈՐ ԶԵՌՆԱՐԱ. — Գործի նոր ասպարէզ
մեր վաճառականներուն համար

ԴԱԹԵՐՅԸ ՇՂԼՈՒ ԽԱՆԻ ՄԷՋ. — Սէնտի-
րային բացառիկ զեղչերը. — Խորհուրդներ գա-
ւառացի խանութպաններուն

ՕՍՄԱՆՅՈՒՆԵՐՈՒՆ. առեւտրական ճաշակը փա-
ռարանուած. — Գերմանական հիւպատոնին
տեղեկագիրը Թուրքիոյ վաճառականութեան
վրայ. — Խորհուրդներ գերմանացի գործարա-
նատէրներուն

ՊԱՏՐԱՍ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ առեւտրական եւ սե-
ղանաւորական մեծ հաստատութիւններու մէջ

ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒՅՍ. — «Ուիլյո» եւ «Մը-ձէննի»
Մանածի առաջնակարգ վաճառակ. ցուցակը

ԴԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼԵՋՈՒ. —
Զորս դաս

ԲԻՐԱԿԻ. հաշուակալին պատասխանները. —
Լուծումներ

Պաշտօնեայ կ'ուզուի
Մեր պատասխանները

ՄԷՃԵԼԼԵ

Ե Ի

ԱՆՈՐ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանեան Գաղաքային Օ-
րինագիրքը, որ Պետութեան
բոլոր քաղաքացիներուն հա-
մար

Անհրաժեշտ գիրք մըն է,

դիւրըմբռնելի եղանակով

կը պարզէ քաղաքային գործառնութիւններու վերաբերեալ
այն բոլոր սկզբունքները, որոնցմով կը վարին հանրային
շահերը և որոնց ամէն ոք պարտի վերահասու ըլլալ, որ-
պէսզի կարենայ իր անեկօրեայ գործառնութիւնները հաշ-
եցնել օրինական տրամադրութիւններու հետ: Սիսալ է իրա-
ւագէտներու և փաստաբաններու մենաշնորհը սեպել օրինաց
հետութիւնը: Ամէն մարդ կրնայ եւ պարտի օգտուիլ օրինա-
գրեալին, եթէ ոչ իր դատերը անձամբ վարելու կամ պաշտ-
պանելու, այլ զիս պարտի առիթներէն կանխաւ զգուշանալու
համար: Օրէնսդրական արուեստը և օրէնքներու տարրական
ծանօթութիւնը իրարմէ կը զանազանուին հապտա Աստուծոյ իրա-
րու հետ շփոթելու կը նմանի, զոր օրինակ, միեւնոյն բանը
համարել Բժշկական զիտութիւնը եւ Առողջապահութիւնը:
Առաջինը բժշկներուն վերապահելի է, բայց երկրորդը, ընդ-
հակառակը, ամէն անհատի ուսումնասիրութեան առարկան
պէտք է ըլլայ: Եթէ Բժշկութիւնը, իր արուեստ նկատուե-
լով, ախտերը բուժելու կը ծառայէ, Առողջապահութիւնը
ախտերէ եւ պատճառներէ պաշտպանութիւն զգուշանալու միջոց-
ները կը բաղադրէ: Այսպէս է նաեւ օրէնքներու մասին:
Ընդհ. եւ լիակատար օրէնսդրութիւնը կամ իրաւագիտա-
կան արուեստը կը ծառայէ օրինական կնճիռները լուծելու
եւ դատավարութեանց մէջ փաստաբանելու, մինչդեռ

Օրինաց ժողովրդականացումը լոյս կարելոյն կը բառ-
նայ եւ կը զեղչէ դասի պատճառները, ժողովուրդը զգուշա-
ցնելով օրէնքի հակառակ անեկ վարմունքէ եւ գործողու-
թիւններէ:

Հետեւաբար, եթէ ամէն տան մէջ առողջաբանական
մատենի մը գոյութիւնը անհրաժեշտ է, նաեւ

ամէն տան եւ գրասենեկի մէջ անհրաժեշտ է

Օրինագրքի մը գոյութիւնը

* * Բիւրակնի Խմբագրութիւնը կը կարծէ օգտակար
ծառայութիւն մը մատուցած ըլլալ, իր ընթերցողներուն
տրամադրութեան տակ դնելով ՄԷՃԵԼԼԵԻ պէս խիստ
պիտանի գիրք մը, որ հինգ հատորէ և աւելի քան 800
երկարական էրեսներէ կը բաղկանայ եւ թուրքերէն բնագրին
հայերէն հարազատ թարգմանութիւնը կը պարունակէ:

Բիւրակնի աւարեկան բաժանորդ գրողները իրր նուէր
կ'ատանան Մեհեթեբի թղթակազմ հինգ հատորները, 100 աշ-
քաբարտի եւ տասը տողէ բաղկացեալ ծանուցում մը տպել
տալու իրաւունքին հետ միատեղ: